

Asia: VN/11042/2025

Apuvälinepalveluiden laatusuositus ja valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet 2026 päivitys

Taustakysymykset

Vastaajan taustaorganisaatio

Vammaisjärjestö

2.1 Apuvälinepalvelua ohjaavat lait ja säädökset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Hengitystuki ry huomauttaa, että lausunnon antamisessa tulisi aina olla mahdollisuus myös avoimelle vastaukselle, joka ei välttämättä liity esityksen yksittäisiin kappaleisiin. Koska sellaista ei nyt ollut tarjolla, järjestömme toteaa tässä kohdin, että tuemme Vammaisfoorumi ry:n lausuntoa ja lausumme tässä omassa lausunnossamme ainoastaan tietyistä hengityslaitteen varassa elävien henkilöiden vammoihin ja sairauksiin liittyvistä yksittäisistä apuvälineistä ja niiden luovuttamisperusteista.

2.1.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.1.3 Kelan ammatillisen kuntoutuksen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.2 Apuvälinepalvelut eri asumismuodoissa

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

3 Toimintakyky apuvälinepalvelun perustana

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

4 Apuvälinepalveluprosessi

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Apuvälineprosessien sujuvuutta käyttäjien kannalta ja samalla sen edullisuutta tilaajan kannalta olisi harkittava paremmin ja huomattava, ettei toistuva kilpailutus tuo välttämättä etua. Erityisesti yksilöllisten apuvälineiden kohdalla toistuvat kilpailutukset hankaloittavat huomattavasti yksilöllisesti tarvittavien apuvälineiden sujuvaa ja tarpeenmukaista hankintaa, kun hankintapaikka vaihtuu ja valmistajalla ja asiakkaalla kuluu jälleen sovittamisessa aikaa alusta saakka. Samaan aikaan edellisellä hankkijalla tiedot ovat valmiina ja apuvälineen saanti olisi nopeaa.

6.1 Potilas- ja laiteturvallisuus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.1 Hyvinvointialueiden vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.2 Apuvälineen omistavan tahon vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.3 Apuvälineen käyttäjän vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.3 Apuvälineen huolto/korjaus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.4 Apuvälineiden kuljetus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.5 Kaksoiskappale

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Hengityslaitteen varassa elävät henkilöt tarvitsevat hengityslaitteen ja imulaitteen kaksoiskappaleen kodin ulkopuolella liikkumiseen mutta myös niihin tilanteisiin, jolloin kone yllättäen rikkoutuu. Hengityslaitteen varassa elävällä henkilöllä tulee siis aina olla varalla laitteiden kaksoiskappaleita hengissä säilymisen turvaamiseksi. Kaksoiskappaleita koskevassa tekstissä tulisi mainita myös välttämättömän apuvälineen rikkoutumisen riski kaksoiskappaleen luovuttamisen perusteena.

Myös yksilöllisesti kustomoitu sähköpyörätuoli on monelle lihassairaalle ainoa mahdollinen turvallinen ja kivuton kulkuväline. Sen rikkoutuminen vie henkilön vuoteenomaksi, jos sitä ei esimerkiksi varaosien puuttumisen vuoksi saada nopeasti korjattua. Tällöin varalla pitäisi olla toinen tuoli ja vähintään aiempi, huollettu tuoli rikkoutuneen tuolin varaosien ja korjauksen odotusajaksi. Korjausta ei pitäisi joutua odottamaan kohtuuttoman kauan.

6.6 Apuvälineiden hankintatavat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

7 Oppaassa käytetyt käsitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 03 33 Hengitystieortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 06 06 Tukisukat ja tukihihat käsivarsille ja jaloille ja muille kehon osille

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Harvinaissairauksista seuraavia tukisukkien yksilöllisiä tarpeita ei välttämättä tunneta terveydenhuollossa riittävästi. Tukisukkien tarve voi poiketa tavanomaisesta eikä sukkien määrää siksi tulisi suosituksessa rajata. Tukisukkien ympärivuorokautisessa käytössä sukkien olennainen

ominaisuus eli elastisuus myös kuluu pois 3-4 kuukauden kuluessa, joten 2-3 paria vuodessa saattaa olla riittämätön määrä. Ehdotamme, että tekstikohtaan, jossa mainitaan myönnettävien tukisukkien lukumäärä, lisätään sana "yleensä", jotta teksti ei rajoittasi myönnettävää määrää poikkeuksellisissa yksilöllisissä tilanteissa.

06 Ortoosit ja proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 15 Toiminnalliset hermo-lihasstimulaattorit ja hybridiortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 18 Yläraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 24 Alaraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 30 03 Peruukit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 09 Pukeutumisen ja riisuutumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 12 WC-apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 33 Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 08 Valkoiset kepit ja tukikepit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 23 Pyörätuolit, lisävoimalliset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kohta "Laitteen käyttötarpeen tulee olla ympärivuotista, toistuvaa ja jatkuvaa" on monitulkintainen. Ympärivuotisuutta voidaan virheellisesti käyttää perusteena olla myöntämättä sähköpyörätuolia esimerkiksi hengityslaitteen varassa elävälle henkilölle, joka ei hengityskoneen takia juurikaan pysty liikkumaan pakkasella ulkona. Myös lihassairaille, joiden kädet eivät sairauden takia toimi hyvin kylmässä, osa talvipäivistä voi olla hankalia. Lisäksi on otettava huomioon lumi- ja erityisesti lumityötilanne, jotka vaikuttavat sähköpyörätuolin käyttömahdollisuuksiin yksittäisinä päivinä. Nämä

talvikäyttöä rajoittavat tilanteet eivät kuitenkaan voi olla perustelu sähköpyörätuolin myöntämättä jättämiselle, sillä sitä tarvitaan lukuisissa tilanteissa joka tapauksessa, sisällä ja ulkona.

Sähköpyörätuoli on esimerkiksi hengityskoneen kanssa talviaikaan välttämätön ja turvallisin apuväline myös lyhyissä siirtymissä esimerkiksi invataksilla sairaalaan tai allasterapiaan. Avustaja ei kykene työntämään manuaalista pyörätuolia lumessa invataksiin eikä varsinkaan silloin, kun mukana on hengityskone ja siihen liittyvät muut laitteet.

Hengitystuki ry ehdottaa, että ympärivuotisuuden kriteeri poistetaan tarpeettomana: jatkuva ja toistuva käyttö riittävät kuvaamaan tilannetta ja estävät hyvinvointialueita tekemästä vammaisten henkilöiden itsenäisyyttä ja liikkumisvapautta rajoittavia päätöksiä.

12 24 09 Käsikäyttöisten pyörätuolien lisävoimalaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

15 Kotielämän ja siihen osallistumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 03 Valonsuodattimet (absorptiolasit)

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 06 Silmälasit ja piilolinssit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 09 Suurentavat lasit, linssit ja linssikokoonpanot

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 18 Suurennuslaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 06 Kuulon apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 13 21 Daisy-soittimet ja e-kirjojen lukijat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 29 Merkinanto-, hälytys- ja paikannusvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 39 05 Tuntoaistiin perustuvat näytöt

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 45 Suunnistautumisvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

24 06 Apuvälineet pakkausten käsittelyyn

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

-

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

Poistettavaksi ehdotettavat luokat

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 06 Kenkälusikat ja saapasrennit?

-

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 09 Vaatepitimet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 09 42 06 Sähköhammasharjat

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 01 Siivuttajat ja leikkurit

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 04 Juustohöylät

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 05 Raastimet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 06 Hakkurit

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 02 Kuorimaveitset

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 04 Siemenkõdan poistimet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 12 Leivontavälineet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 09 Astiankuivaustelineet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 15 Tiskiliinan vääntimet

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 09 18 01 Ruokalautaset

-

Poistetaanko apuvälineluokka 15 15 21 01 Yleissakset

-

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 03 Avaajat

-

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 06 Putkilonpuristimet

-

Haarni Ilka
Hengitystuki ry